

gerçekleri, iyilik ve güzellikleri görme, i&şitme, onları anlayıp kavrama yeteneklerini vermiş olduğu hatırlatılmaktadır. Ancak ayette, insanlardan bazlarının bu yeteneklerini yaratılış amacına uygun bir şekilde ve doğru olarak kullanmadıkları bu sebeple de kendilerini cehenneme götürecek yanlış inanışlara saplanarak kötüdavranışlar sergiledikleri ifade edilmektedir. Ayrıca, başta ayetin ilk muhatabı olan müşrikler olmak üzere tevhit inancına sırt çeviren ve kendilerine bahsedilen nimetlere nankörlük eden bütün küfür ehli tehdit edilerek işledikleri suçlardan dolayı cezalandırılacakları uyarısında bulunulmaktadır.  Şöyle ki; insanlardan ve onlar gibi sorumluluk sahibi olan cinlerden birçoklarının yükümlülüklerine temel teşkil edecek olan akıl ve diğer bilgi araçlarını doğru ve yerinde kullanmamaları sebebiyle cezayı hak ettikleri bildirilmektedir. Allah (c.c) ayette; onlardan “Cehennem için var edildikleri” şeklinde bahsetmektedir. Çünkü hazırlanmış olan bütün imkân ve şartlar, kendi lehlerine olmasına rağmen onların bu fırsatı değerlendirip karşılığında mükâfat olarak cennete girmek yerine; insanlardan ve cinlerden pek çoğunun iradelerini ve seçimlerini ters istikamette kullanıp cehennemi hak edecekleri bir gerçektir. Yoksa Allah’ın kimseye bir kastı ve düşmanlığı söz konusu değildir. Nitekim başka bir ayette ذَلِكَبِمَاقَدَّمَتْاَيْدِيكُمْوَاَنَّاللهَلَيْسَبِظَلاَّمٍلِلْعَبِيدِ“(Ey kâfirler!) Bu, sizin ellerinizin önceden yaptığıın karşılığıdır. Yoksa Allah kullarına zulmedici değildir.” (Enfâl, 8/51) buyurulmaktadır. Ayrıca ilgili ayette; söz konusu yeteneklerini doğru kullanmayanlar hayvan sürülerine benzetilmiş, hatta onlardan daha düşük seviyede, daha bedbaht oldukları bildirilmiştir. Çünkü hayvanların insanlar gibi duyu organları olmakla birlikte, bu organlarla algıladıkları verileri kullanarak bunlardan bilgi ve fikir üretme, hükümüler çikarma, bilinenlerden yola çikarak bilinmeyenlere ulaşma gibi aklî ve zihinsel faaliyetler göstermek ve sonuçta zihnni doğru bilgi ve inançilarla, hayatını güzel davranışlarla süslemek imkânları bulunmamaktadır. İnsanoğlu, bu imkânlarla sahip olarak yaratılması sebebiyle, onları doğru ve yerinde kullanmayanlar için âyette بَلْهُمْاَضَلُّ “hayvanlardan daha aşağı seviyededirler” şeklinde niteleme bulunmaktadır. O halde bizlere düşen şey; varlığın ve hayatın görünür taraflarını aşıp bütünündeki hikmetleri kavrayarak buradan din ve dünya hayatımız için hayatı sonuçilar elde etmek; kalbimizi güzel duyguya ve düşüncelerle donatıp bu sayede küfürden, nifaktan, bâtil inanç ve hurafelerden arındırarak doğru bir imana ulaşmaktır. Hayatımızı iyi ve yararlı davranışlarla güzelleştirek fâni ve sıradan varlıklara kul olma anlayışından kendimizi koruyalım.

اِيَّاكَنَعْبُدُوَاِيَّاكَنَسْتَعِينُ

Yalnız Allah'a kul olalım ve yalnız O'nun yardımına gelenim
(Fatiha, 1/5); insanın hayatını lekeleyen, Allah ve insanlar katında itibarını
düşünen her tür; kümeler ve şirketlerden uzak duralım.
Evrenin değerini ve işleyişi gibi insanlar arası ilişkilerin de Allah'ın emir ve yasakları
doğrultusunda olmaya bağlı bulduğumu unutmayalım (Kur'an Yolu, 2/493-495). Bu
güzel meziyetlerin tamamı, Allah'ın bizlere ihsanı olan aklımızı ve diğer bilgi
araşımızı doğru ve yerinde kullanmamızla geriye eklesecektir. İdris BOZKURT

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbele](#)